

Distriktsplan

Reinbeitedistrikt 20-Kvaløy/Fala

1999 - 2004

Hovedplan

06.06.2001

INNHOOLD

Forord	Side. 3.
--------	-------------

Delplan A- eksterne interesser

1	Beskrivelse av distriktet	4.
1.1	Administrative forhold og organisering	4.
1.2	Beite – og driftsforhold	5.
1.3	Flytteleier	10.
1.4	Transport og Pramm	12.
1.5	Anlegg og motorisert ferdsel	12.
1.6	Reintall, produksjon, og vekststruktur	13.
1.7	Rovdyrtap og andre tap	15.
1.8	Inngrep (direkte og indirekte)	16.
1.9	Problemer og forstyrrelser	17.
1.10	Valg av løsninger	21.

Delplan B – Interne interesser

2.	Distriktets indre struktur/strategi	23.
2.1	Arbeidsplan og arbeidsfordeling	23
2.2	Slakteplan	23.
2.3	Gjerder og anlegg	23.
2.4	Behov for nye driftsenheter	24.
2.5	Bruk av ressursavgift	25.
2.6	Kjøp av livdyr innad i distriktet	25.
2.7	Transportplan	25.
2.8	Bærekraftig utnyttning av distriktet	26.
2.9	Reintall	26.
2.10	Driftsmønster/flyttesystem	26.

Valg av løsning	27.
-----------------	-----

Vedlegg: Arealbruks kart.

Forord

Ved lov av 23.2 1996 nr. 7 ble lov av 9.juni 19 78 nr. 49 om reindrift endret. Av forarbeider vises til St. meld. nr. 28 (1991-92) og Otprp. nr. 28 (1994-95).

For hvert reinbeitedistrikt ble det ved endringen innført krav om *obligatorisk distriktsplan* (lovens § 8a). Bestemmelsen har sitt utgangspunkt i at reindriftnæringen skal ha et *indre selvstyre* og gis et *økt ansvar*. Samtidig skal distriktsplanen gi reindriften et arealvern og virke konfliktforebyggende ved at kommuner, fylkeskommuner og Fylkesmenn får et best mulig grunnlag for å ivareta reindriften sine interesser i *arealplanarbeidet*,

Som det fremgår av innholdsfortegnelsen er distriktsplanen *todelt, delplan A og B*.

Delplan A - eksterne interesser (hoveddelen) vil være et *offentlig dokument* og sendes ut til høring. Den skal skissere utnyttningen av beiteressursene i distriktet og bruken av distriktet for øvrig med særlig tanke på flyttemønster, eksisterende og planlagte anlegg, beitebruk, og særlig sårbare områder for reindriftnæringen.

En viktig del av planen vil være kartvedleggene. Kartvedleggene følger delplan A og vil gi en enklere oversikt over grenser, sesognbeitebruk, og inngrep enn om dette bare skulle vært beskrevet med ord. **Men det gjøres oppmerksom på at kartbladene alene ikke har rettsvirkning.** Kartene vil etterhvert bli utarbeidet i GIS - format i samarbeid med Reindriftsforvaltningen i Alta.

Administrative forhold rundt distriktsplanen:

1. *Om vedtakelse* av denne plan: Distriktets årsmøte vedtar denne plan.
2. *Om godkjenning* av denne plan: Områdestyret for Vest - Finnmark godkjenner denne plan.
3. *Om ikrafttredelse* av denne plan: Denne plan trer i kraft fra det tidspunkt Områdestyret for Vest - Finnmark godkjenner (stadfester) denne plan.
4. *Om endring* av denne plan: Distriktets årsmøte kan ved flertallsvedtak endre denne plan. Ved vesentlig endringer i driftsopplegg må årsmøte endre denne plan. Forutsetning for at planen gyldig kan endres er allikevel at Områdestyret for Vest - Finnmark godkjenner (stadfester) endringen.
5. *Om rullering* av denne plan: Denne plan rulleres og evalueres etter 5 år.

Reinbeitedistrikt - 20 Kvaløy/Fala

Delplan A – Eksterne interesser

1 Beskrivelse av distriktet

1.1 Administrative forhold og organisering

Ved altmannens ordning i 1892 ble Kvaløya utlagt som sommerbeite som en del av et større distrikt. Kvaløya ble formelt opprettet som særskilt distrikt i 1934. J. A. Fris etnografiske kart av 1888 illustrerer situasjonen for Kvalsund. Til Kvaløya flyttet da 6 familier med ca. 5000 rein.

Høyest reintall er fastsatt til 1600 rein per. 1 april av reindrifststyret i 1987.

Beitetiden er fra 1. mai til 30 september.

Reinbeitedistriktets sommerbeite arealer omfatter hele Kvaløya å er inndelt i 2 kommuner, Hammerfest og Kvalsund kommune i Finnmark. Yttergrensen for beiteområde er havet. Vinterbeite arealer er innenfor Kautokeino kommune, nærmere beskrevet Bavtajohka/Civzesmarduoddar.

Kvaløy/Fala distriktet er samlet under sommerhalvåret, men er enkelte år adskilt om vinteren i 1 til 3 driftsgrupper. Per i dag er det 7 driftsenheter totalt i distriktet. 2 driftsenheter har gjenopptatt sin reindrift etter endt omstilling. 1 driftsenhet har gått under innløsning av sin drift.

Kartvedlegget viser foruten distriktsgrenser også fylkesgrenser, kommunegrenser og grenser til nasjonalparken. Kartet viser også intern deling av distriktet i sommer og vår/høst beiter.

Kvaløya er et øydistrikt - Ytterdistrikt i Østre flyttesystem i Vest-Finnmark reindrifsområde. Distriktet er underlagt områdestyret i Vest-Finnmark med Reindrifstforvaltningen Vest-Finnmark, Kautokeino som sekreteriat.

Distriktet har eget styre med årsmøte som høyeste organ.

Distriktsformann er Aslak Ante M. J. Sara

Vinteradresse: Boks 180, 9521 Kautokeino Tlf. 78 48 64 66

Mob. 913 65 499

Sommeradresse: Storbukt, 9620 Kvalsund

Tlf. 78 41 51 25

Driftsenheter og fordeling:

Antall driftsenheter:	7
Antall husstandsmedl.:	15
Gj.sn.alder dr.enh.:	42,42
Dr.enh. >18 år > 50 rein / >18 år < 50 rein:	7/0
Dr.enh. >67 år > 50 rein / >67 år < 50 rein:	0/0
Gj.sn. reintall dr.enh.:	193,29

1.2 Beite – og driftsforhold

NB! Dette er beskrivelse av dagens driftsmønster i distriktet.

Vårbeite og kalvingsland

Distriktet har kalvingsland innenfor sommerbeitedistriktet.

I følge Ørnulf Vorren “Finnmarks samenes nomadisme”, har simlene kalvet spredt over det meste på Kvaløya. Helt inn mot Hammerfest by, Tyven og Glimmervann. Den sterke utviklingen i Rypefjord og Hammerfest området i den senere tid har utvilsomt ført til ennå sterkere spredning av kalvingsland. I følge statskonsulenten Loyd Vilmo i 1973 er heler den nordlige halvøya blitt registrert som godt kalvingsområde av deres feltarbeid.

Inne i fjordene og dalene i nordre og østre deler av øya finner en de beste forholdene når det gjelder beite og trivsel for rein i kalvingsperioden.

Kvalfjord, Risvåg og Storvika er meget god beiteland og kalvingsområde for simlene da det er meget tidlig bart og særdeles godt beitegrunnlag. Beitet er variert og godt i lågfjellet. Dette strøket har små daler og hauger med lyngmark og spredte lavforekomster. Det er lite bekker og vann i området.

Områdene mellom Torskefjordene er det små kupert med lyngmark, spredt lavdekke og grasmark. Dette området er tidlig bart, god beite og kalvingsland.

Fra området mellom Indre Torskefjord og Storbukta, er det stort sett småkuppert med lyngmark, spredt lavdekke og grasmark. Bra vårbeite for rein.

Mylingen er en meget godt beite og kalvingsland. Område er stort sett dominert av lyng, grasmark, og med spredt lavdekke. Terrenget er kuppert og lunt som gjør at beitet er en av det beste.

Beskrivelse av driftsforhold ved innflytting til sommerbeite:

Når det er mye snø, vil det være lite med barflekker i sørenden av øya. Flokken føres samlet over Guohcarassa. Herfra begynner simler å spre seg østover mot kalvingslandet. Flokken

som forflyttes nordover vil bli mindre desto lenger nordover man kommer. Til slutt vil det være en mindre flokk som når helt fram til kalvinglandet i Mylingen.

Området i sørenden av øya, sør for Guohcarassa vil det være spredt beite for årskalver som ikke har kondisjon til å følge hovedflokken over det høgere liggende rassa området.

Når det er lite snø vil flokken kunne overlates til seg selv og slikt sett spre og tilpasse seg etter beiteforholdene. Simleflokken vil lenger ut på vårparten forflytte seg mot kalvingslandet.

Kalvingen varer fra ca. 10 mai til 1. juli. Hovedtyngden av kalving skjer fra 20 mai til 15.juni

Hannrein, årskalver og simler uten kalv søker vårbeite i de vestlige områder på øya. Naturlige områder for tidlig rahtta (grønnspiring) i sjønære områder i fjorder og viker på solsiden dvs. på vestsiden av øya. Deretter oppsøker årskalver i disse områdene. Etter hvert som de ny fødte kalvene har vokst å blitt større og raskere vil også simlene med kalv oppsøke disse grønnområdene på vestlig deler av øya.

Sommerbeite og luftingsområder

Samme område som kalvingsland. Hele distriktet benyttes som kalvingsland, sommerbeiteområde og luftingsområde i høysommeren (Østsiden er mest sentralt for simler med kalv). Område rundt byen er attraktivt for okserein. Slik beiter reinene i disse områder til høstsamlingen tar fatt rundt begynnelsen av september.

Hovedmålet på sommerbeite er å oppnå høyest mulig kondisjon til reinene. For at dette skal oppnås er det viktig at reinen for ro på beite, og at reinen beiter mest mulig spredt over hele øya.

Høstbeite og parringsområde

Distriktet høstbeiteområdene er i hovedsak fordelt i 3 hovedeler, tidlig høstbeite (øya), høstbeite før brunst (Kvalsundalen), og sein høstbeite under brunstperioden (Hovedbrunstområde).

Oppsamlingsområde markert på sørenden av øya brukes som tidlig høstbeite (sein sommerbeite). Videre bruker distriktet oppsamlingsområdet/oppholdsgjerde på fastlandssiden (Kvalsunddalen) inntil all rein er samlet på øya, og merking/slakting er gjennomført. Normalt er denne prosessen ferdig i slutten av september da brunsten begynner.

Etter det flytter distriktet til hovedbrunstområdet (sein høstbeite) som er i Stuorroavi/Leihken, Guhkesvarri, Njoaski, Bojabeaski, Ginusvarri/vuopmi, og fra øst etter Karasjok /Kautokeino reinbeiteområde grense.

Beskrivelse av høstsamling fra øya:

Høstsamlingen starter omkring 1 september på øya.

I første omgang samles rein fra Mylingen til oppsamlingsområde som er ved Storfjell/hyttavaggi. Derfra føres reinen da over på sør/sørøst av Fuglenesdalen, hvor den så passerer Forsølveien mellom Forsølkrysset og Kvalfjord. Dette området bruker å være problem fulgt, da vi har vanskeligheter med å passere Forsølveien med samlet flokk. Rein som drives er mye mer nærvøs for hindringer enn i vanlige forhold. Trafikken og aktiviteter ved/på veien har flere ganger ført til at flokken returneres til Mylingen.

Etter at all rein er på sørsiden av Forsølveien begynner hovedsamlingen. I hovedsak samles og føres reinene i to deler av naturlige årsaker på vær side av øya sørover til oppsamlingsområde sør for Svartfjell. Henviser til vedlagt arealkart som beskriver flyttleiene. Flyttleiene har en særverdi betydning for reindriften.

Normalt tar denne prosessen ca 1 uke.

Kalvemerking og slakting

Høstslakting og kalvemerking foretas straks reinflokkene ankommer fastlandet (oppsamlingsområdet) fra ca 10. september, og fram til slutten av september ca 25. Normalt merke/slake periode på ca. 1-2 uker sammenhengende.

Svømmested og føringsleie/ilandføring

Svømmested/leie og føringsplass er en særverdi område for distriktet og har en viktig funksjon infrastrukturelt i reindriften på øya.

Området på fastlandsiden som brukes til dette formålet strekker seg fra område mellom neset vest for den gamle søppelplassen i V, og bukta NØ for Handelstind (ca 300m fra Kvalsund bru). På øy siden benyttes område mellom østlige tunnelåpning i Ø, og til Alnes i vest.

Føringsleie/ilandføring brukes kun i forbindelse med vårflytting. Lasting skjer fra svømmegjerde på fastlandet. Lossing av rein til øya skjer på 2 steder. Lossing i sør foretas på begge sider av Hanselva. Lossing i nord er ved Skjærvika i Melkesundet. Det eneste mulig ilandføring med rein til Mylingen.

Svømme og føringsleie/ilandføring er tegnet i på vedlagt kart.

Beskrivelse av svømming/føring av rein:

Ved oversvømming med rein om våren avventes gode vær- og strømforhold for å kunne gjennomføre et vellykket flytting (svømming) over Kvalsundet. Det må sikres at vannstrømmer og bølger ikke fører flokken vekk fra de hoved oppstigningsplassen til fjells.

Disse er ved Stallojohka, Alnes, Martevaggi.

Reinflokken svømmes i flere deler om høsten hvor hovedflokkene svømmes først. Dette p.g.a ikke alle reinen samles under i første omgang. Små flokker svømmer i ettertid.

Ved oversvømming med rein om høsten er vi også avhengig av gode vær/vind forhold for vellykket svømming. Reinen føres fra øvre beitehage gjennom korridor til svømme plass på Alnes. Det er et vanskelig arbeidsoperasjon å drive rein til fjæra. Nedstigningen er bratt og trangt som gjør drivingen farefullt. Det medfører at det tar lang tid før alle rein er nede. Foru ten dette må rein også krysse bilvei (riksvei 94). Det er behov for å STANSE ALL TRAFIKK noe som politi har vært behjelpelig med.

Oppsamlingsområder:

Distriktet har i hovedsak 3 oppsamlingsområder, 2 av de er på øya, og hvor den tredje er på fastlandet.

Oppsamlingsområde nord på øya (Storfjell/Hyttavaggi i Mylingen) er i forbindelse med høstsamling av rein i området.

Reinen samles i første omgang fra alle kanter i dalstrøkene i Mylingen til område rundt Hyttavaggi/ Storfjell. Her stopper reinen av naturlige årsaker (rolig og flatt/oversiktelig) til alle reinen er samlet fra lavere liggende strøk. Videre når all reinen er samlet så føres flokken sørover, Sørøst for Fugelnesdalen.

Oppsamlingsområdet sør på øya er i forbindelse med svømming fra Kvaløya til fastlandet

Rein føres i første omgang helt til lavere liggende områder på sørenden av øya. Et område sør for linja fra Sjøholmen til storbukta. Reinen føres inn i dette område fra både vest og øst. Reinflokker (delflokker) som etter hvert føres inn i det overnevnte området må gjetes der til man har fått samlet mesteparten av hovedflokkene. Og hvis værforholdene hindrer oversvømming, er området aktuelt som venteplass. Hvis rein blir skremt fra området med følgende at den trekker nordover, vil det være umulig å få den samlet tilbake umiddelbart. Rein trekker ofte helt til Mylingen. Da må man vente over en uke før nytt forsøk kan gjentas. Oppsamlingsområder krever derfor et sterkere vern mot forstyrrelser.

I dette tilfellet henvises til det Brev fra Miljøverndep. datert 24.01.1995 hvor departementet slutter seg til vurderingene fra fylkeskommunen, fylkesmannen og Landbruksdepartementet i at områdene inn mot oppsamlingsområdet og ned mot svømmeplassen i Hanselv må være så uforstyrret som mulig, og at en aktiv reindrift i området er uforenelig med ytterligere bebyggelse og aktivitet.

Fra oppsamlingsområdet føres flokken inn i et øvre beitehage på Nuorrevarri. Flokken føres inn på østside av Giehpenjargoaivi og Antejohka, og på vestsiden av Martejohka (Hanselv) og på oversiden av Hammernes.

Oppsamling i forbindelse med svømming over Kvalsund er Kvalsundalen på fastlandsiden dette området er gjerdet inn. Følgende gjerdetrase:

Fra Neverfjord til vuolit Fieddarjavri. Derfra til Njahkerassa og Suollugorsa. Derfra i rettlinje til Kvalsund (Hoffset).

Dette området er distriktet helt avhengig av for å kunne gjennomføre kalvemerking og slaktning før flytting til høstbeite og parringsområdet. Området/oppsamlingsområdet er også helt nødvendig for å hindre sammenblanding med distrikt 22- Fiettar.

Jalgesvarri sør for Kvalsund tettsted brukes som oppholdsområde før oversvømming til sommerbeitedistriktet.

Oppsamlingsområdene er tegnet inn på arealkart.

NB! Oppsamlingsområder er særverdiområder på lik linje med trekk- og flytteleier

Vinterbeiteområde

Distriktet har vinterbeite i Bavtajohka/Civzesmarduoddar i Kautokeino kommune.

Den nevnte området er skissert på kart.

Utg.pkt. Østover fra Vullosjavri til Vullosvarri ved grensen mellom Karasjok- og Kautokeino reinbeiteområde. Derfra sørover etter reinsognsgrensen til Skielganjohkagierrat. Videre sørvestover sør for Giddavarri til Gædgebortjavri, og derfra i rettlinje til vestre enden av Gædgebort- gielas. Videre til nordenden av Hardilangelas og vestover til Cuovcajohka njalbmi. Oppover Cuovzajohka til øvre Cuovzajavri. Derfra rundt vestenden av Civtasmuorduottar, over Robbavarri, vest for Rissevarri og i rett linje vest for Rætkamarras til Rapescåbma. Derfra over Vuollosahppi til Vuollosjohka. Etter den nevnte elv til utgangspunkt Vuollosjavri.

Dette området er brukt av distriktets forferdre over flere generasjoner som flere eldre registreringer kan bekrefte. Dette området blir også benyttet av siida Ivar Ailo tilhørende distrikt 23 - Jalgon. Disse to siidaene har imidlertid beitet adskilt, men har enkelte år beitet sammen.

Naturgrunnlag:

Tot. sommerbeiteareal inkl. impediment	347,2 km ²
Impediment	99,1 km ²
Nyttbart areal	179,4 km ²
Midtsommerbeite	79,3 km ²

Fastsatt reintall	1600
Antall beitedager ((365-Bd)xRt)	339200
Flyttevei vår/høst	Østre sone
Vinterbeiteområde	Bavtajohka/Civzesmar- duoddar
Antall beitedager på sommerbeitedistriktet	ca 150 dager
Vinterbeiteareal (kjerneområde)	155,8 km ²
Ytre grenser for sommerbeite- og vår/høstbeiter:	se kartvedlegg
Ytre grener for vinterbeiteområde:	se kartvedlegg

1.3 Flytteleier

Definisjon av flytteleier: Flytteleie er forbindelsesledd mellom viktige sesong- og beiteområder, hvor disse ikke må forhindres. Har ett særskilt vern i Reindriftsloven.

Definisjon av trekkleier: Trekkleie er et ikke avgrenset område hvor skal uhindret og naturlig trekke mellom viktige sesong- og beiteområder. Trekklei er svært sårbar for ytre påvirkninger. Trekkleier har på lik linje med flytteleier et særlig vern i Reindriftsloven og må reguleres gjennom plan og bygningsloven som spesialområder for reindrift.

Fyttetider

Vårflytting:

Flytting til kalvingsland (sommerbeiteområdet) skjer i slutten av april med innflytting (svømming) i ca. 15 mai. (mellom 5 og 20 mai avhengig av klima og kvaliteten på rein etter hvilket vinterbeite/vårbeite situasjon det har vært). Distriktet har også i flere tilfeller benyttet seg av Forsvarets landgangsfartøy og trailere.

Høstflytting:

Svømming foretas i perioden mellom 10 . september og slutten av måneden. Flytting fra oppsamlingsgjerdet til hovedparringsområde skjer i slutten av september/ begynnelsen av

oktober. Fra hovedparringsområdet flyttes det ikke før snøen har lagt seg slik at det er scooterføre.

I slutten av november flytter distriktet direkte til vinterbeiteområdet.

Flytteleier

Høst:

Gjennom distrikt 22 - Fiettar benyttes to alternative flytteleier. Via Riehpanmohkki dvs. langs østsiden av distrikt 22, eller over Fieddar Rassa.

Videre er flytte/beiteleien Stohkkecåbma, Ruossuleahki, Riibatjavri, Sammoljohka, Muvravarri og Marteoaiivi til nevnte parringsområde for distrikt 20 – Kvaløy/Fala.

Flytting fra høstbeite/ parringsområde til vinterbeiteområdet i BAVTajohka, henviser vi til Ørnulf Vorren "Finmark samenes nomadisme" hvor det tradisjonelle flytteleie er beskrevet.

Vår:

Flyttevei nordover til sommerbeitedistriktet er omtrent det samme som høstflytteleie. Men de årene det er mye vannføring, flytter vi etter Fielbmajohka eller Magesluhppo vinterløype. Da følger vi det oppstikkede løypa fra Spejial mot Lahppoluobbal. Sør for Galbacearro tar vi av fra løypa i rett linje til Ajaoaiivi og til Caggi og videre etter den tradisjonelle flytteleien nordover. Et alternativt flytteleie som også brukes går fra Sjuorbmujuvri vestover etter den gamle løypa som går til Magesluohppujavri, derfra vest for skogsområdet som er nord for Karasjohka til Ravdnjecielgejavri. Derfra i rett linje til Caggi, videre nordover til Sjuosjavri til den tradisjonelle flytteleien.

Fra Jalgesvarrit føres flokken over Kvalsundelva der hvor Suolohjohka og Fieddajohka møttes. Herfra videre forbi Ravdojavri og gjejnem dalen mellom Goaskincuoehka og Unna Jiehkiras. Derfra opp Cohkalbatvaggi og på østsiden av Nahkejohka og ned til svømmeplassen på Cievra.

Rasteplasser

Hovedsteder hvor opphold skjer over kortere tid:

1. Oppsamlingsområde på fastlandet i distrikt 22.
2. Okseelvaområdet/Navgastat (Ruossuleahki)
3. Båkkosoaiivi/Muvravarri/Stuorraoaiivi, Leaikkan, Bojabeaski, Ginusvarri/vuopmi.
4. Raggessvarri
5. Sørsiden av Suosjavri
6. Cuoppojavri
7. Spejial

Distriktet henviser også til Ørnulf Vorren`s beskrivelse av de tradisjonelle rasteplasser.

1.4 Transport og Pramm

Distriktet har i løpet av de siste 7-8 årene mer eller mindre benyttet seg av ulike hjelpemidler til vårflytting finansierte over reindrifftsavtalen. Blant annet er forsvarets landgangsfartøy og trailere blitt brukte.

Transport med pramm har skjedd ved innlastning ved svømmegjerde, mens trailer transport er brukt fra Suossjavri fram til distriktet.

Vi vil også framtiden benytte oss av disse hjelpemidlene til vårflytting.

1.5 Anlegg og motorisert ferdsel

Gjerder og anlegg innenfor sommerbeite område

Distriktet har arbeidsgjerder/opsamlingsgjerde på begge sider av Kvalsund.

Anlegget på øya består av beitehage oppe på Nuorrevarri med ledegjerde/korridor ned til sperregjerdet som er ovenfor riksvegen 94. Svømmegjerdet er nede i Alnes.

Anlegget på fastlandsiden (distrikt 22) består av beitehage som strekker seg fra Cievra (Beritsjord) til Coavddajavrit (Fiskeelvvann) og videre til Geavluokta. Ved Coavddajavri er det et arbeidsgjerdet hvor merking og slakting foregår. Her slippes rein inn i et inngjerdet beiteområde som omfatter Stuorra Jiehkki, Unna Jiehkki, Handalcohka og Fieddarvaggi.

Sperregjerdet er fra Neverfjord til Fieddarjavri og derfra til Suologorsa. Videre ned til Kvalsund ved Liland jord.

En driftsenhet har inngjerdet et lite område ved siden beitehaget med formål å flytte tidligere inn på fellesbeitet. Tilhører Fjernet av personvern hensyn v/publisering på internett

I tillegg har distriktet svømmegjerde på fastlandsiden.

Gjerder innenfor tradisjonell vinterbeite

Arbeidsgjerde ved Giednjohka på nordenden av Gasteroavvi.

Gjeterhytter

Sommerbeiteområdet: Storbukt, Alnes og Stangnes
Vinterbeiteområde: Bavtajohka

På vedlagt kart er sommer boplasser , telt plasser , sperregjerder, kombinert merke/slaktegjerde, feltslakteanlegg, svømmeleier og midlertidige beitehager markert.

Barmarkskjøring:

Barmarkskjøretøyer blir brukt til transport av utstyr i forbindelse med vedlikehold av gjerder og anlegg. Kjøretraseen benyttes langs sperregjerde. I tillegg bruker vi barmarkskjøretøy under reinsamling i enkelte områder på øya og i fastlandet.

Antall transportmidler i distriktet:

Antall snøscootere: 10

Antall 4-hjulinger: 5

Antall båter: 3

1.6 Reintall, produksjon, og vekststruktur

Rein pr. 1.4.99 : 1697 rein

Rein pr. 1.4.00 : 1474 rein

Rein pr. 1.4.01 : 1353 rein

År: 19..	89	91	94	96	Gj. Snitt 87-96
Reintall pr. 1.4.:	3695	2651	3035	1767	2705
Gj.sn. sl.vekt voksen:	23,3	25,7	25,9	30,0	25,3
Gj.sn. sl.vekt kalv:		12,6	15,8	14,6	13,9
Levendevekt simle/vuo				72,0/56,2	
Prod. Kg/rein:	9,5	6,1	7,0	14,4	8,0
Reintetthet pr. km2:	10,9	7,8	9,0	5,2	8,0
Fellesbeiteutnyttelse:	739000	408850	616000	358700	

Reintallet er de siste årene betydelig redusert. Både slakte og levendevekter har økt som følge av det

Middels slaktevekt

tab.6

Driftsår:	85/86	89/90	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98
ant. Rein pr.31.03	2569	2735	3035	2443	1767	1606	1645
Kalver	13,4	13,4	22	15,7	14,6	13	15,1
Voksne dyr	20,3	25,3	38,8	27,2	30	24,7	31,4

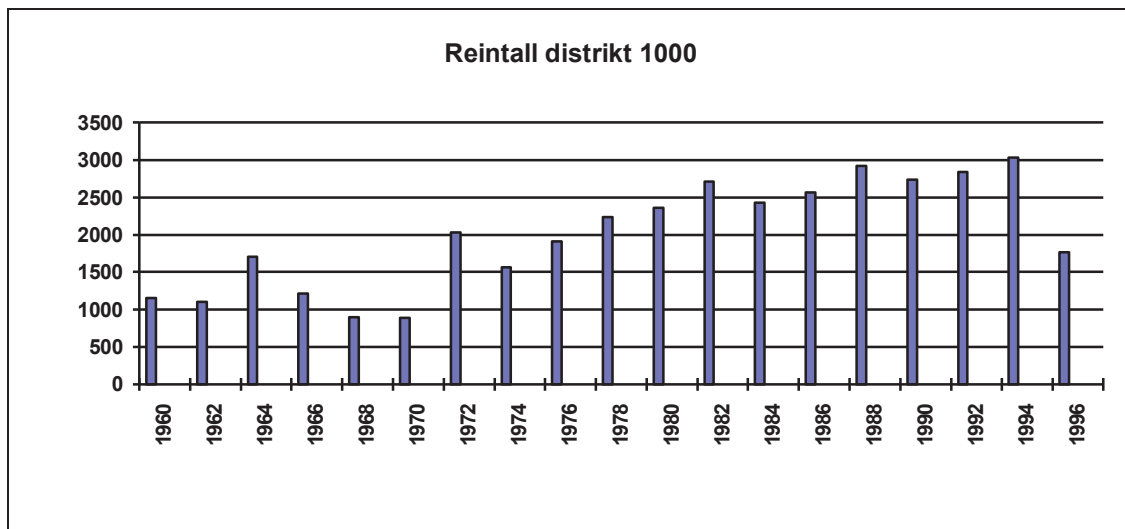
tab.7

<u>Driftsår:</u>	95/96	96/97	97/98	98/99
ant. Rein pr.31.03	1767	1606	1645	0

Gjennomsnittlige levendevekter

<u>Driftsår:</u>	95/96	96/97	97/98	98/99
Levendevekter (%)	72,3	72,1		
%-endring levendevekt	0,0 %	-0,3 %	-100,0 %	#DIV/0!

Gjennomsnittlige vekter ligger mye over snittet i resten av Finnmark. Derfor omfattes bl.a. ikke distrikt 20 Fala av tiltaksordningen over Reindrifftsavtalen.

Figur 7: Reintall i distriktet er utarbeidet på bakgrunn av årsmeldingene i perioden 1960-1996

Reintallsutvikling:

<u>Driftsår:</u>	80/81	85/86	89/90	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98
Voksne rein pr 1.4	2363	2647	3695	2483	3035	2443	1767	1645
ant. Rein pr.31.03	2573	2569	2735	3035	2443	1767	1606	1645

Antall personer:

Personer	17	19	21	22	23	18	14	14
Omstillingsenheter:					2		1 dødsbo	
Antall driftsenheter	6	7	9	9	9	7	6	

Gjennomsnitt antall personer pr.dr.en	2,8	2,7	2,3	2,4	2,6	2,6	2,3	2
---------------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---

1.7 Rovdyrtap og andre tap

- Rovdyr
- Trafikk osv

Tabell – oversikt over kalver og det totale tapet i distriktet

Kalvetap:

Tab.2

<u>Driftsår:</u>	85/86	88/89	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98
ant. Rein pr.31.03	2569	3695	3035	2443	1767	1606	1645
ant. Kalv i tilgang	748	1582	1075	695	499	781	743
Totalt kalvetap:	519	496	123	59	49	512	321
Kalvetap i %	69,4 %	31,4 %	16,4 %	8,5 %	9,8 %	65,6 %	43,2 %

Totalt tap:

tab.3

<u>Driftsår:</u>	85/86	89/90	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98
Reintall pr 1.4	2647	3695	2483	3035	2443	1767	1606
Totalt tap	923	679	268	563	290	682	570
tap %	34,9 %	18,4 %	10,8 %	18,6 %	11,9 %	38,6 %	35,5 %

Ørnen er det rovdyret som forårsaker mest skade og tap av rein innenfor sommerbeitedistriktet. Men også gaupe er påvist innenfor sommerbeite arealet på øya. Den har også drept flere rein sommeren 1999. Dette er rapportert til Statskog. Vi har observert at simler blir plutselig uten kalv selv midt på sommeren. Rovdyr antas å være årsaken til dette.

Distriktet har også tap pga. påkjørsel på bilveier. Reinsdyr blir drept og andre ganger skadet hvor de deretter omkommer ute i naturen.

1.8 Inngrep (direkte og indirekte)

Definisjon av inngrep:

”enhver unødig forstyrrelse som er med på å nedsette beitetiden og øke energiforbruket hos reinen (Prestbakmo, 1991). Inngrep er altså mer enn arealinngrep, dvs. de fysiske inngrep/innretninger”.

Undersøkelsen har vist at rein som stadig blir uroet og skremt under beiting, ikke får tilstrekkelig med tid til å samle for til vedlikehold og opplag for vinteren. Dette fører i neste

omgang til lavere slaktevekt og større tap på vinteren (Erling Luftingsmo og hans Prestbakmo, beitegransking 1956)

Forstyrrelser i kalvingstida – av Statkonsulent i reindriften Loyd Vilmo:

”Det er neppe noen årstid at reinsimlene er så vare mot forstyrrelser som i tiden omkring kalving og en måned etter kalving. De mest følsomme perioden under kalving er de første 2-3 dagene. Simlene og kalvene skal lære å kjenne hverandre og være sammen under rolige/fredelige omstendigheter. Hvis simla eter de første dagene etter fødselen blir skremt eller på ett eller annet måte blir å forlat kalven for kortere eller lenger periode, skjer det ofte at simla overgir kalven. Spesielt er de unge simlene som er meget sky for forstyrrelser under kalving.

Om våren vil reinen generelt være i mindre god kondisjon etter flere måneders med mangelfull beiter, spesielt når det gjelder protein. Det er mest alvorlig for simlene som i tillegg til energi og stoffer må bryter ned kroppsprotein for å skaffe næring til fosteret, og etter fødsel til melk for kalven. Det er bl.a dette som gjør at simlene behøver ro, og for at de selv kan bruke minst mulig energi til bevegelser”.

Tyngre inngrep (fysiske)

I planleggingsfasen i distriktet:

- Snøhvitt feltet som er under planlegging vil medføre store negative konsekvenser for distriktet. Store deler av beite- og kalvingslandet på Mylingen vil gå tapt. De lunere områder vil gå tap. Det andre er at ilandsføringsplassen i Skjærvika vil også tapt. Denne ilandsføringsplassen er den eneste alternativet til Mylingen. se vedlagt kart. Forurensing vil også øke betydelig og forgifte livsviktige vegetasjonener. Andre følger som svekket reindriftnæringen, som inngår i utbyggingen.
- Vindmøller i område rundt Tyven og Montenegro vil gå tapt. Også flytteleier vil bli avskåret som følger av inngrep og forstyrrelser tett opp til flytteleier.

Lettere inngrep

Motorisert ferdsel i utmark på barmarksperioden er svært forstyrrende og tildeles også skade virkende på beitegrunnet. Den siste tiden har ungdommer begynt å kjøre med crossykler i utmark. Dette er et usunt utvikling som må reageres strengt.

Turisme og reiselivsnæringen inntar høgfjellet under sommerperioden. Dette er svært forstyrrende fordi mange vil komme så nær rein som mulig for å få gode bilder.

Jakt med hunder er spesielt problem under høstsamlingen. Det forekommer også at en møter hund uten eier, dvs. eieren har miste kontroll over hunden langt inne på fjellet.

Nåsituasjonen

De fysiske/tekniske inngrep som direkte berører reindriften på en uheldig måte er:

- bilveien til Storfjellet
- bilveien til Tyven
- bilveien opp Indrefjorddalen

De inngrep som har stort innvirkning på reindriften er veiene, overføringslinjer og enkelte hytter som er plassert på svært ugunstige plasser. Hytter skaper større influensområder som er med på å begrense beitekapasiteten.

Menneskelig aktivitet og ferdsel under kalvingsperioden på kalvingslandet må forbys. Kommunen og andre kompetente myndigheter må sikre dette gjennom lovanvendelse. Uheldige forstyrrelser har stor innvirkning på produksjonen og produktiviteten.

Byproblemet har skapt negative konsekvenser for reindriften i distriktet. Beitekapasiteten er sterkt redusert både direkte og indirekte. Byen skaper et stort influensområde som sprer seg langt innover øya.

1.9 Problemer, og forstyrrelser

Innenfor sommerbeite

Totalt for distriktet antas det at sommerbeite har vært hardt belastet. Grunnen til dette er at byutvidelsen har forårsaket store beitetap og innskrenkelser av nytteareal for reindriften. Da i første omgang direkte tap av beiteland som går til arealinngrep/utbygging, og indirekte tap i form av forstyrrelser pga.. utmarksferdselen og bruk av nærområdene til rekreasjon/friluft av byens befolkning.

Det har skjedd en eksplosivt økning av allmenn ferdsel i området, særlig innenfor kalvingslandet. Dette er en alvorlig inngrep forårsaket av storsamfunnet. Videre er det anlagt bilveier opp til fjellene som er en alvorlig inngrep og tap av verdifull beiteland. Det er oppført flere fritidshytter på østsiden av øya som også er inngjerdet. Flere av hyttene har ikke tomt. Hyttene generere igjen av menneskelig ferdsel, støy og løshunder. Internasjonale regler som bl.a. EU/EØS regler har gjort det mulig å innføre hunder inn til landet. Disse hundeiere tar ofte ikke hensyn til lokale forhold og er svært dårlig informert om båndtvang. Jegere og andre natur interesserte er svært forstyrrende og til stor ulempe særlig når hunder anvendes til jakt. Hundetrening ute i naturen burde reguleres strengere. Biltrafikken gjennom sommerbeitearealet skader og lemlester flere rein hvert år. Forsøpling, gamle gjerder og trålgarn osv. er også en ulempe som snarest må fjernes. Bybeboere klager mye unødvendig vedr. rein som beiter i nærheten av hager og plener. Det forekommer også en del reintyveri i de avsides liggende områdene (spesielt om høsten).

Innenfor høstbeite

Den sterke overbeiting og ulovlig opphold på fellesbeitene forårsaker betydelige driftsproblemer for oss. Negative ringvirkninger begrenser produktiviteten og produksjonen og slår dermed tilbake med lengre virkninger økonomisk sett. Den tradisjonelle flytteleien over Stohkkecåbma er stengt, med at distrikt 23 Seainnus/Navgastat (Hætta-gruppen) har flyttet sperregjerdet sitt til østsiden av Stohkkecåbma. Blant annet p.g.a innlandsdistriktenes opphold i våre tradisjonelle høst beiter og stengte flytteleier må vi å oppholde oss lenger inn på 22-Fieddar og 23- Seainnus/Navgastat.

Innenfor vinterbeite

Situasjonen på vinterbeiter forverrer seg mer og mer. Det er blitt mere sammenblandinger med naboflokker og økt innsats på teknologisk og menneskelig. Beitesituasjonen på vinterbeitet er inne i en meget uheldig utvikling med overbeiting og for mye rein i forhold til beitegrunnet. Det store reintallet i forhold til ressursgrunnet har medført redusert produktivitet og produksjon, svekket inntektsevne og forverret økonomisk situasjon. Slitte beiter medfører utsatt skilling til sein vinter som igjen fører til at vi må umiddelbart flytte etter skilling uavhengig av klima og beiteforhold.. Dette er en stor påkjenning for dyra fordi flytting må da skje raskt pga. drektige simler.

Innenfor vårbeite

I forbindelse med oversvømming til/fra øya, er biltrafikken og tilskuere svært forstyrrende. Lang flytteleie medfører ekstra stort behov for skikkelige beiter. Indre distrikters disposisjoner kommer til å knekke ytterdistrikter på lengre sikt.

Rovvilt

Reineiere har tap pga. ørnebestanden i området. Ikke bare at ørn dreper kalver, men at den også indirekte forårsaker tap og er en stor forstyrrende faktor under kalvingstiden. I tillegg er det blitt observert gaupe i 1998 av 3 personer. Sommeren 1999 er det funnet reinkadaverer drept av gaupe.

Innenfor flytteleie

Geografisk deling med inngjerding av flyttekorridor mellom distrikt 23 S/N og Kautokeino/Karasjok reinbeitegrense vil skape drifts problemer for distrikt 20 Kvaløya/Fala. Korridoren vil ødelegge og stenge den tradisjonelle flyttemønsteret, redusere beiteområdet og forverre beitegrunnet i de nødvendige oppholdsområder/rasteplass for reinflokker.

På lenger sikt vil distriktet ikke kunne livnære dyre under flytting gjennom korridoren. Vi er også redd for at det kan oppstå sykdommer i en slik korridor, spesielt "sluppa".

Konklusjon

Fellesbeitet er nedslitt og overbeitet etter 15 års hard beitetrykk. Det er for mye rein på Finnmarksvidda i forhold til økologisk bærevne. Det er nærmest lovløse tilstander på vidda, med uheldige flokksammenblandinger, bygging av ulovlige sperregjerder, uregelmessigheter, adferdselending, moralsk oppløsning, og beitetider som ikke overholdes. Overtramp straffes heller ikke på noen måte.

Den uheldige utviklingen har skapt svært vanskelig forhold i driften og resultert i stor press på beiteressursene. Ødeleggelsen av vår- og høstbeitet har tvunget de store innerdistriktene til tidlig utflytting til vinterbeiteområdene og forskjøvet beiteslitasjen innover vinterbeitene. Kalving innenfor fellesbeiter må totalforbys. Flyttetider må revideres slik at fellesbeitene og oppholdsområder gjennom disse områdene ivaretas og sikres bærekraftig utvikling. Det må bli en drastisk reduksjon i bruken av fellesbeitene. Vår- høstbeitene skal primært kun brukes til mellom område/opphold ved overgang til vinter- og sommerbeitene. Høstbeiting innenfor fellesbeiteområdene skal minimaliseres.

Byproblem - inngrep og byutvidelse medfører store negative konsekvenser for distriktet i form

av direkte tap av beiteland og indirekte tap pga større menneskelig aktivitet og ferdsel til friluftsområder rundt byen, som dermed også virker forstyrrende for rein. Dette skaper ubalanse i den naturlige beitesyklusen. Det andre er også at det skapes influensområder som trygt kan karakteriseres som tap av nyttbart beiteland.

Arbeidskraftsituasjonen er prekært under hektiske driftsperioder..

Sammenblandinger om vinteren - distriktet ønsker ikke skilling seint på våren

1.10 Valg av løsninger

Mindre reinflokker - reduserer stress for rein, øker kondisjonen, mindre beiteslitasje, og redusert motorisert ferdsel.

Sperregjerdet mellom Karasjok og Kautokeino reinbeiteområder ville vært en konflikt forebyggende/løsende tiltak. Grensegjerdet mot Karasjok vil imidlertid lempe på sammenblandingens problemer og tap av dyr.

Flyttetider

Flyttetider gjeldende for fellesbeitet bør reguleres slik at disse beiter ivaretas best mulig. Utflytting fra vår- og høstbeiter bør skje senest 15 mai, dvs. kalving skal for alle distrikter skje innenfor sommerbeite distriktene. Innflytting til fellesbeiter bør ikke skje før 1. september og innflytting til vinterbeiter tidligst 1. november.

Flytteleier

Distriktet må ha et oppsamlingsområde for kortere opphold som ikke er nedtråkket og utbeitet når vi ankommer fra Fieddarassa. Området fra Naddjetjavri og Stohkkecåbma til Navgastatjohka må ikke inngjerdes. Dette området er fra gammelt av vært brukt som oppsamlingsområdet om høsten. Dette området skal ikke inngjerdes eller benyttes som sommerbeite, men som oppsamlingsområde for distrikt 20 Kvaløya.

Sperregjerdet til distrikt 23 S/N (Hætta-gruppen) må flyttes og strekkes:

“fra Naddjetjavri og sydover etter den gamle gjerdetraseen som gikk over Gieskanassa, og videre på vest siden av stohkkecåmaid til storsvingen vest for Okseelva”

Vårbeite

For å løse “byproblemet” ønsker distriktet å få benytte Fiettarvaggi hele sommeren for okserein. Vi ønsker at dette området tildeles som bruksområde for 20 – Kvaløy/Fala.

Vinterbeite

Vinterbeitene tildeles etter arvelig og tradisjonelle bruk i forbindelse med distriktsinndelingen med følgende grenser:

Konkret forslag henvises til fellesmøte i Skaidi juni 1998.

I 5 år har vi forsøkt å være sammenblandet hele vinteren med [REDACTED] flokk fra distrikt 23C S/N. Erfaring er at dette ikke fungerer pga sammenblandinger og at kalver ikke klarer beitekonkurransen. Beitebruken mellom oss bør likevel være fleksibel for å unngå konflikter og unødige strafferettslige reaksjoner pga. lovverket.

Høstbeite

Gievdnevarri arbeidsgjerdet bør flyttes lenger vestover til et lunere område og som er bedre tilpasset flyttemønsteret i sonen.

Ved flytting må distrikt 22 Fiettar ha sine flokker under kontroll og utenfor flytteleia til distrikt 20 - Fala. Området Stokkecåbma må forbeholdes ytterdistrikter som oppsamlingsområde og som gjennomflyttingsområde fra sommerbeiter til høst- og vinterbeiter. Som ytterst nødvendighet må området fra Nadjjetluobbal (området mellom Nadjjetjavri til Nadjjetluobbal), Stokkecobma, Maddeoaivi, Russoleahki, Ribbatjavri og Geaskesiedga, og derfra sørover til Martejavri til Goddoleahki/Suohpotleahki være åpent for gjennomflytting.

Eventuelt andre løsninger, permanent biltransport fra Kvalsund til fellesbeite. Forutsetning er forsvarlige transportmidler og permanent finansiering.